

Η ακτινογραφία της Ελληνικής Δικαιοσύνης σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΕ:

Το 2024, έτος με τα νεότερα στοιχεία σε επίπεδο ΕΕ, ο χρόνος επίλυσης αστικών, εμπορικών και διοικητικών υποθέσεων στην Ελλάδα ανήλθε σε 638 ημέρες έναντι μόλις 100 ημερών στη διάμεσο της ΕΕ, δηλαδή περίπου 541% ή 6,4 φορές περισσότερο

Βασικά Συμπεράσματα:

Α. Η απονομή δικαιοσύνης στην Ελλάδα παραμένει εξαιρετικά αργή

- Η Ελλάδα εξακολουθεί να καταγράφει μία από τις χειρότερες επιδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως προς την ταχύτητα απονομής δικαιοσύνης. Ο συνολικός χρόνος επίλυσης αστικών, εμπορικών και διοικητικών υποθέσεων σε πρώτο βαθμό ανέρχεται σε 638 ημέρες (σχεδόν 2 χρόνια), έναντι μόλις 100 ημερών στη διάμεσο της ΕΕ.
- Οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις εντοπίζονται στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπου ο χρόνος επίλυσης φθάνει τις 737 ημέρες (2 χρόνια), ενώ οι εκκρεμότητες είναι υπερτριπλάσιες του ευρωπαϊκού επιπέδου.
- Ιδιαίτερα προβληματική είναι και η εικόνα στις υποθέσεις προστασίας καταναλωτή, οι οποίες απαιτούν κατά μέσο όρο 1.643 ημέρες (4,5 χρόνια) για την ολοκλήρωσή τους.

Β. Η διοικητική δικαιοσύνη παρουσιάζει βελτιωμένη εικόνα

- Το ποσοστό επίλυσης διοικητικών υποθέσεων το 2024 παραμένει σημαντικά υψηλότερο από τα επίπεδα του 2010 (+39,4%) και εξακολουθεί να βρίσκεται πάνω από το όριο του 100%, υποδηλώνοντας ότι η διοικητική δικαιοσύνη συνεχίζει να μειώνει το απόθεμα εκκρεμών υποθέσεων.

Γ. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις δεν έχουν ακόμη αποτυπωθεί πλήρως στα στοιχεία

- Τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία από την εφαρμογή του Νέου Δικαστικού Χάρτη δείχνουν σημαντική μείωση των χρόνων έκδοσης αποφάσεων στα Πρωτοδικεία (μείωση του χρόνου έκδοσης απόφασης από 2 χρόνια σε 1 χρόνο).
- Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικά

i Πρόεδρος του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών.

ii Επικεφαλής Ερευνών του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών

έργα ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως η επέκταση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και η ανάπτυξη του Ηλεκτρονικού Φακέλου Υπόθεσης.

Δ. Οι βραχυπρόθεσμες μεταβολές παρουσιάζουν μικτή εικόνα

- Η σημαντικότερη βελτίωση του τελευταίου έτους αφορά τις υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, όπου η μέση διάρκεια μειώθηκε κατά 89%.
- Επιδείνωση καταγράφεται:
 - Στις υποθέσεις δωροδοκίας, με αύξηση κατά 62% της μέσης διάρκειας υποθέσεων δωροδοκίας (από 356 ημέρες το 2023 σε 576 ημέρες το 2024).
 - Στις διαδικασίες ενώπιον των αρχών ανταγωνισμού, με αύξηση κατά 53% της μέσης διάρκειας διαδικασιών ενώπιον εθνικών αρχών ανταγωνισμού (από 861 ημέρες το 2023 σε

1319 ημέρες το 2024).

- Στις εκκρεμείς αστικές και εμπορικές υποθέσεις, με αύξηση κατά 21% του σχετικού αριθμού υποθέσεων (από 3,64 υποθέσεις ανά 100 κατοίκους το 2023 σε 4,42 το 2024).
- Συνολικά, το 2024 καταγράφονται ταυτόχρονα ενδείξεις προόδου και νέες πιέσεις στο δικαστικό σύστημα.

Ε. Ορισμένοι δείκτες καταγράφουν επιδόσεις ανώτερες του ευρωπαϊκού μέσου

- Η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλότερο ποσοστό γυναικών δικαστών στα Ανώτατα Δικαστήρια από τη διάμεσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων ολοκληρώνονται πλέον σημαντικά ταχύτερα από τον ευρωπαϊκό διάμεσο όρο.
- Το ποσοστό επίλυσης διοικητικών υποθέσεων παραμένει υψηλότερο από το αντίστοιχο ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εισαγωγή: Η αξιολόγηση του δικαστικού συστήματος από την ΕΕ και η σημασία της

Η αποτελεσματική λειτουργία της δικαιοσύνης αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση τόσο για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών όσο και για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας. Η ταχύτητα με την οποία επιλύονται οι διαφορές, η δυνατότητα των δικαστηρίων να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τον όγκο των υποθέσεων και η εμπιστοσύνη που εμπνέουν στους πολίτες και τις επιχειρήσεις επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα του κράτους δικαίου, την ασφάλεια δικαίου και το επενδυτικό περιβάλλον μιας χώρας.

Οι ετήσιες Εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δικαιοσύνη (EU Justice Scoreboard)¹ αποτελούν το σημαντικότερο συγκριτικό εργαλείο αξιολόγησης των δικαστικών συστημάτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εκθέσεις συνδυάζουν αντικειμενικούς δείκτες, όπως ο χρόνος επίλυσης υποθέσεων, το ποσοστό εκκαθάρισης και οι εκκρεμείς υποθέσεις, με στοιχεία που αφορούν την ποιότητα και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, επιτρέποντας τη συστηματική σύγκριση των επιδόσεων μεταξύ των χωρών της ΕΕ.

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει διαχρονικά σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της απονομής δικαιοσύνης. Παρά τις μεταρρυθμίσεις που υλοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια, οι μεγάλες καθυστερήσεις στην εκδίκαση υποθέσεων, ιδίως στις αστικές και εμπορικές διαφορές, εξακολουθούν να αποτελούν μία από τις βασικότερες αδυναμίες του δικαστικού συστήματος.² Η αντιμετώπιση των καθυστερήσεων αυτών δεν αποτελεί μόνο ζήτημα θεσμικής αποτελεσματικότητας, αλλά και κρίσιμο παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη, τις επενδύσεις και την εμπιστοσύνη στους θεσμούς.

Η παρούσα ανάλυση εξετάζει την εικόνα της ελ-

ληνικής δικαιοσύνης βάσει των στοιχείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2024, τα οποία δημοσιεύθηκαν τον Ιούνιο του 2026.

Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην δικαιοσύνη: αναμένοντας τα αποτελέσματα

Οι βασικοί άξονες των παρεμβάσεων

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση των στοιχείων του δικαστικού συστήματος, θα πρέπει να σημειωθεί πως τα τελευταία χρόνια επιχειρούνται σημαντικές μεταρρυθμίσεις στη δικαιοσύνη. Όπως σημειώνουν οι Καραμπατζός, Μίντζας και Σαραβάκος (2026) στην ανάλυσή τους,³ οι παρεμβάσεις κινούνται κυρίως σε τέσσερις άξονες: τον δικαστικό χάρτη, την ψηφιοποίηση, το ανθρώπινο δυναμικό και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των δικαστηρίων.

Η σημαντικότερη οργανωτική μεταρρύθμιση αφορά τον Νέο Δικαστικό Χάρτη (ν. 5108/2024), μέσω του οποίου επιχειρήθηκε η αναδιάρθρωση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας και η ενοποίηση των Ειρηνοδικείων με τα Πρωτοδικεία. Η μεταρρύθμιση ενίσχυσε τα Πρωτοδικεία με περίπου 950 πρώην Ειρηνοδίκες, με στόχο την ταχύτερη εκδίκαση υποθέσεων και την καλύτερη αξιοποίηση του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού. Ωστόσο, η κατάργηση ορισμένων Πρωτοδικείων και Εφετείων που είχε αρχικά εξεταστεί δεν προχώρησε, κυρίως λόγω τοπικών και πολιτικών αντιδράσεων.

Στον τομέα της ψηφιοποίησης, οι παρεμβάσεις των τελευταίων ετών υπήρξαν εκτεταμένες. Πέρα από την εισαγωγή τηλεματικών συνεδριάσεων στα διοικητικά δικαστήρια με τον ν. 5028/2023, βρίσκεται σε εξέλιξη ένα ευρύ πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού της δικαιοσύνης, το οποίο περιλαμβάνει την επέκταση του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για την Πολιτική και Ποινική Δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) στο σύνολο των δικα-

1 European Commission. (2026). 2026 EU Justice Scoreboard (COM(2026) 273 final). Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2838/2077903>.

2 Βλ. σχετικά: Καραμπατζός, Α., & Σαραβάκος, Κ. (2024). Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δικαιοσύνη. *Sakkoulas Online* [Δημόσιο Δίκαιο – Δικαιώματα του Ανθρώπου]. Σάκκουλας.

3 Καραμπατζός, Α., Μίντζας, Θ., & Σαραβάκος, Κ. (2026). Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αποδοτικότητα της δικαιοσύνης στην Ελλάδα και την ΕΕ: Οι κρίσιμοι δείκτες, οι αποκλίσεις, η ερμηνεία τους και οι επιπτώσεις τους στο ελληνικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης. *e-Πολιτεία*, Τεύχος 17. epoliteia.gr.

στηρίων και εισαγγελιών της χώρας,⁴ την αναβάθμιση των πληροφοριακών υποδομών, την ψηφιοποίηση δικαστικών αρχείων και την ανάπτυξη του Ηλεκτρονικού Φακέλου Υπόθεσης.⁵ Ο τελευταίος αναμένεται να επιτρέψει τη σταδιακή ηλεκτρονική διαχείριση της δικογραφίας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας και, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό, θα εφαρμοστεί πλήρως σε όλες τις βαθμίδες και τους κλάδους της δικαιοσύνης έως το τέλος του 2026. Παρά τη σημαντική αυτή κινητικότητα, η πλήρης επίδραση των υπό εξέλιξη έργων δεν αποτυπώνεται ακόμη στα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2024. Ενδεικτικά, η Ελλάδα εξακολουθεί να κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο ως προς τους δικονομικούς κανόνες που επιτρέπουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών όσο και ως προς την πραγματική αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων από δικαστήρια και εισαγγελίες.⁶ Συνεπώς, η επιτυχία των μεταρρυθμίσεων θα κριθεί όχι μόνο από την υλοποίηση των σχετικών έργων, αλλά κυρίως από τον βαθμό στον οποίο αυτά θα ενσωματωθούν στην καθημερινή λειτουργία των δικαστηρίων και θα συμβάλουν στη μείωση των καθυστερήσεων.

Ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, ο ν. 5197/2025 αναμόρφωσε την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, εισάγοντας νέο πλαίσιο επιλογής και εκπαίδευσης των δικαστικών λειτουργών και καταργώντας την ιδιαίτερη κατεύθυνση των Ειρηνοδικών. Η μεταρρύθμιση αυτή επιδιώκει να προσαρμόσει την εκπαίδευση των νέων δικαστών και εισαγγελέων στις σύγχρονες απαιτήσεις του δικαστικού συστήματος, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνοδευτεί από ουσιαστική αξιολόγηση και συνεχή ανανέωση του προγράμματος σπουδών.

Τέλος, στο πεδίο της δικαστικής ανεξαρτησίας,

ο ν. 5123/2024 (άρθρο 27) προβλέπει τη διατύπωση γνώμης των Ολομελειών για την επιλογή της ηγεσίας των τριών ανώτατων δικαστηρίων. Πρόκειται για ένα βήμα προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της θεσμικής αυτονομίας της δικαιοσύνης, αν και η τελική απόφαση εξακολουθεί να λαμβάνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και η γνώμη των δικαστών παραμένει μη δεσμευτική.

Οι μεταρρυθμίσεις της Έκθεσης Πισσαρίδη στη Δικαιοσύνη: μία μικτή εικόνα με μερική εφαρμογή και εκκρεμότητες

Σύμφωνα με την τελευταία αξιολόγηση του Δείκτη Εφαρμογής Έκθεσης Επιτροπής Πισσαρίδη, η πορεία υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων της Έκθεσης Πισσαρίδη στη Δικαιοσύνη παρουσιάζει μικτή εικόνα. Το 36% των προτάσεων έχει εφαρμοσθεί σε κάποιον βαθμό, το 56% είναι σε εξέλιξη ενώ το 8% δεν έχει εφαρμοσθεί.⁷

Ειδικότερα, από τη μία πλευρά, έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά βήματα σε τομείς όπως η αναδιάρθρωση του δικαστικού χάρτη μέσω συγχωνεύσεων δικαστηρίων, η επιτάχυνση της ψηφιοποίησης και η ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Παράλληλα, έχουν προχωρήσει μερικώς παρεμβάσεις που αφορούν την αξιολόγηση των δικαστών, την εκπαίδευσή τους, τη στελέχωση των δικαστηρίων και τους μηχανισμούς εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών.

Ωστόσο, η πλειονότητα των μεταρρυθμίσεων παραμένει σε εξέλιξη. Εκκρεμούν κρίσιμες αλλαγές που σχετίζονται με τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δικαστηρίων, τη συστηματική αξιολόγηση δικαστών και δικαστηρίων, τη δημιουργία εξειδικευμένων τμημάτων, την καλύτερη υποστήριξη της ψηφιακής λει-

4 Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Υποθέσεων για την Πολιτική και Ποινική Δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β΄ Φάση. [Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020–2025](#).

5 Υπουργείο Δικαιοσύνης (2025). [Παρουσίαση Ηλεκτρονικού Φακέλου Υπόθεσης](#).

6 Σύμφωνα με το Διάγραμμα 41 του EU Justice Scoreboard 2026 (σελ. 91), η Ελλάδα βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις της ΕΕ ως προς την ψηφιοποίηση των δικαστηρίων και των εισαγγελικών υπηρεσιών. Αν και υπάρχουν ορισμένες βασικές ψηφιακές δυνατότητες, όπως η χρήση συστημάτων ηλεκτρονικής διαχείρισης υποθέσεων (Case Management Systems), η δυνατότητα εξ αποστάσεως επικοινωνίας και σε περιορισμένο βαθμό η ασφαλής απομακρυσμένη εργασία δικαστικών λειτουργών και προσωπικού. Ωστόσο, απουσιάζουν ή εμφανίζονται ελάχιστα πιο προηγμένα εργαλεία ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως η αξιοποίηση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στις βασικές λειτουργίες της δικαιοσύνης και οι τεχνολογίες καταναμημένου καθολικού (blockchain). Η συνολική επίδοση της χώρας είναι αισθητά χαμηλότερη από εκείνη των πρωτοπόρων κρατών-μελών (π.χ. Εσθονία, Ισπανία, Αυστρία, Λετονία), γεγονός που υποδηλώνει ότι η ελληνική δικαιοσύνη βρίσκεται ακόμη σε σχετικά πρώιμο στάδιο ψηφιακής ωρίμανσης. Η ατελής ψηφιοποίηση καταδεικνύει την ανάγκη επιτάχυνσης των επενδύσεων σε προηγμένες ψηφιακές υποδομές και καινοτόμες τεχνολογίες, ώστε να ενισχυθούν η αποδοτικότητα, η διαφάνεια και η ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης.

7 Βαλλιάνος Ι., Σαραβάκος Κ., (2025). [Δεδομένα Δείκτη Εφαρμογής Προτάσεων Έκθεσης Πισσαρίδη](#) (Έκδοση: Δεκέμβριος, 2025). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών - Μάρκος Δραγούμης. Τελευταία ενημέρωση, Δεκέμβριος 2025.

τουργίας της Δικαιοσύνης και τη μείωση των καθυστερήσεων στην απονομή δικαίου.

Ταυτόχρονα, ορισμένες προτάσεις δεν έχουν προχωρήσει ουσιαστικά. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η διεύρυνση του ωραρίου κατάθεσης εγγράφων στα δικαστήρια και η δημιουργία κινήτρων για μεγαλύτερη χρήση εξωδικαστικών μηχανισμών από τους δικηγόρους.

Συνολικά, η εικόνα που προκύπτει είναι ότι η μεταρρυθμιστική κατεύθυνση της Έκθεσης Πισσαρίδη έχει σε μεγάλο βαθμό υιοθετηθεί σε επίπεδο πολιτικής, αλλά η πλήρης εφαρμογή των προτάσεων παραμένει ανολοκλήρωτη, με πολλές παρεμβάσεις να βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της σταδιακής υλοποίησης.

Παρά το γεγονός πως στοιχεία ως προς την πλήρη επίδραση των μεταρρυθμίσεων δεν είναι ακόμη διαθέσιμα, τα δημοσιευμένα δεδομένα της ελληνικής κυβέρνησης για το 2025 δείχνουν ενθαρρυντικές πρώτες ενδείξεις.⁸ Ειδικότερα, εννέα μήνες μετά την εφαρμογή του νέου Δικαστικού Χάρτη, ο εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης απόφασης σε επίπεδο συνόλου Πρωτοδικείων μειώθηκε από 705 σε 364 ημέρες (-48%). Στην Αθήνα η αντίστοιχη μεταβολή ήταν από 1.422 σε 513 ημέρες (-64%), στη Θεσσαλονίκη από 376 σε 227 ημέρες (-40%) και στον Πειραιά από 364 σε 280 ημέρες (-23%). Για το διάστημα 16/09/2024 έως 31/03/2025, σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, το Ποσοστό Εκκαθάρισης (Clearance Rate) αυξήθηκε από 89,7% σε 94,0%, ενώ ο Χρόνος Εκδίκασης (Disposition Time) μειώθηκε από 706,5 σε 500,9 ημέρες (-29%).

Τα στοιχεία αυτά, αν και είναι αξιολογούνται θετικά, θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή. Ενδεικτικά, η μείωση του χρόνου έκδοσης απόφασης από 705 σε 364 ημέρες αφορά αποκλειστικά τα Πρωτοδικεία και δεν είναι άμεσα συγκρίσιμη με τον δείκτη των 638 ημερών του EU Justice Scoreboard, ο οποίος αναφέρεται στο σύνολο του δικαστικού συστήματος και υπολογίζεται βάσει διαφορετικής μεθοδολογίας. Συνεπώς, η πραγματική επίδραση των

μεταρρυθμίσεων στην αποδοτικότητα της ελληνικής δικαιοσύνης θα αποτυπωθεί με μεγαλύτερη αξιοπιστία στις επόμενες εκδόσεις της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η ακτινογραφία των της Ελληνικής Δικαιοσύνης σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΕ: οι σημαντικότερες μεταβολές

Μεθοδολογία και δεδομένα

Όλα τα στοιχεία προέρχονται από την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δικαιοσύνη (EU Justice Scoreboard)⁹ και αφορούν το πλέον πρόσφατο διαθέσιμο έτος, το 2024. Η ανάλυση βασίζεται σε συγκριτική προσέγγιση και εστιάζει στις σημαντικότερες αποκλίσεις της Ελλάδας από τη διάμεσο των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διάμεσος¹⁰ επιλέγεται αντί του μέσου όρου ως καταλληλότερο μέτρο κεντρικής τάσης, καθώς περιορίζει την επίδραση ακραίων τιμών και αποτυπώνει πιο αντιπροσωπευτικά τη θέση της Ελλάδας σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, χωρίς μεμονωμένες εξαιρετικά υψηλές ή χαμηλές επιδόσεις να επηρεάζουν δυσανάλογα τη συνολική εικόνα των ευρωπαϊκών κρατών. Από το σύνολο των διαθέσιμων δεικτών παρουσιάζονται οι σημαντικότερες διαχρονικές μεταβολές, με σημεία αναφοράς το πρώτο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (2010), το 2019 - τελευταίο έτος πριν από την πανδημία COVID-19 - και το αμέσως προηγούμενο έτος (2023).¹¹

Η ταχύτητα απονομής δικαιοσύνης παραμένει η μεγαλύτερη αδυναμία

Η σημαντικότερη αδυναμία του ελληνικού δικαστικού συστήματος εξακολουθεί να αφορά την ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης. Παρά τις περιορισμένες βελτιώσεις που καταγράφονται σε ορι-

8 Γενική Γραμματεία Συντονισμού, [Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής 2026](#).

9 European Commission. (2026). 2026 EU Justice Scoreboard (COM(2026) 273 final). Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2838/2077903>.

10 Η διάμεσος είναι η τιμή που χωρίζει ένα ταξινομημένο σύνολο δεδομένων σε δύο ίσα μέρη: το 50% των παρατηρήσεων βρίσκεται κάτω από αυτήν και το 50% πάνω από αυτήν.

11 Όλα τα στοιχεία έχουν αναλυθεί με την ίδια μέθοδο και είναι διαθέσιμα κατόπιν αιτήματος.

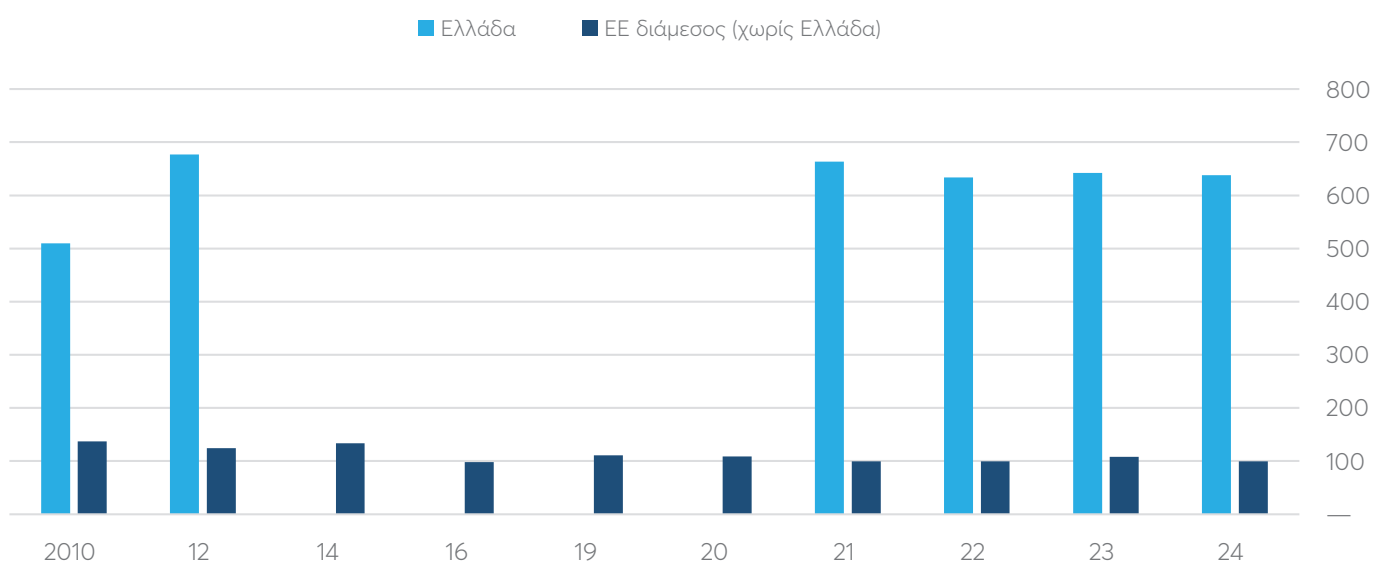
σμένους δείκτες το 2024, η μακροχρόνια τάση παραμένει ανησυχητική, ιδίως στις αστικές και εμπορικές διαφορές που επηρεάζουν άμεσα την οικονομική δραστηριότητα, τις επενδύσεις και την ασφάλεια των συναλλαγών.

Ο συνολικός χρόνος επίλυσης αστικών, εμπορικών και διοικητικών υποθέσεων σε πρώτο βαθμό

μειώθηκε οριακά σε σχέση με το 2023 (-0,7%), παραμένει όμως κατά 25,2% υψηλότερος σε σχέση με το 2010 (Γράφημα 1). Ακόμη πιο προβληματική είναι η εικόνα στις εκκρεμείς αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπου ο χρόνος επίλυσης έχει σχεδόν τετραπλασιαστεί από το 2010 (+287,7%) και παραμένει αυξημένος κατά 15,8% σε σχέση με το 2019, παρά τη μικρή βελτίωση του τελευταίου έτους (-4,3%, Γράφημα 2).

Γράφημα 1. Εκτιμώμενος χρόνος επίλυσης αστικών, εμπορικών, διοικητικών και άλλων υποθέσεων σε πρώτο βαθμό (σε ημέρες)

2010-24: +25,2%
2023-24: -0,7%

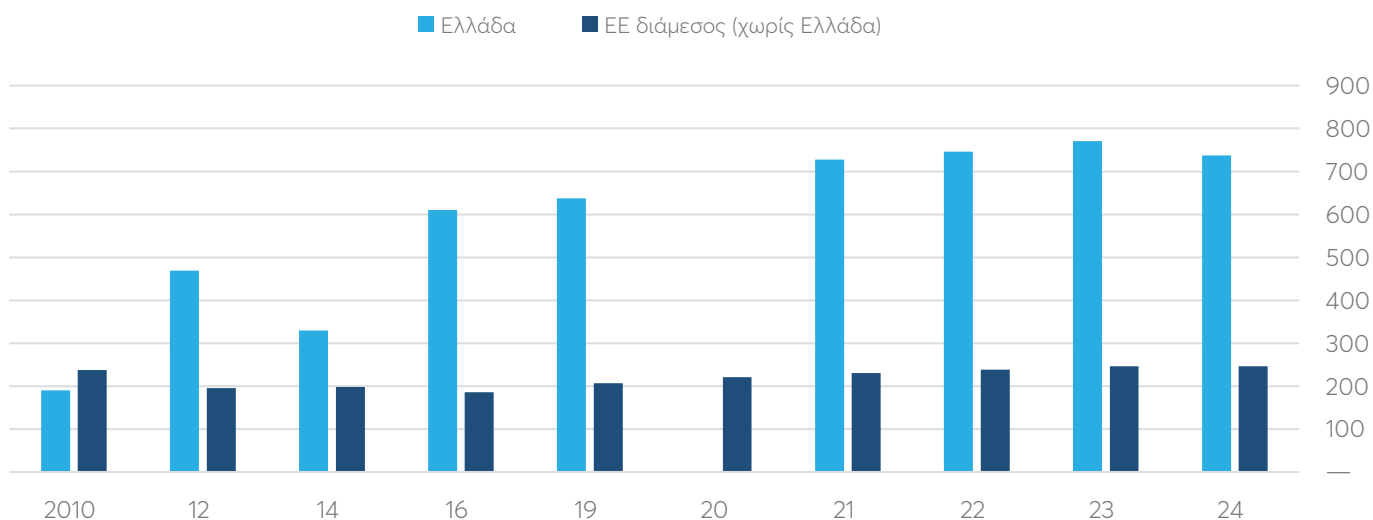
Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Γράφημα 2. Εκτιμώμενος χρόνος επίλυσης εκκρεμών αστικών και εμπορικών υποθέσεων (σε ημέρες)

2010-24: +287,7%

2019-24: +15,8%

2023-24: -4,3%

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

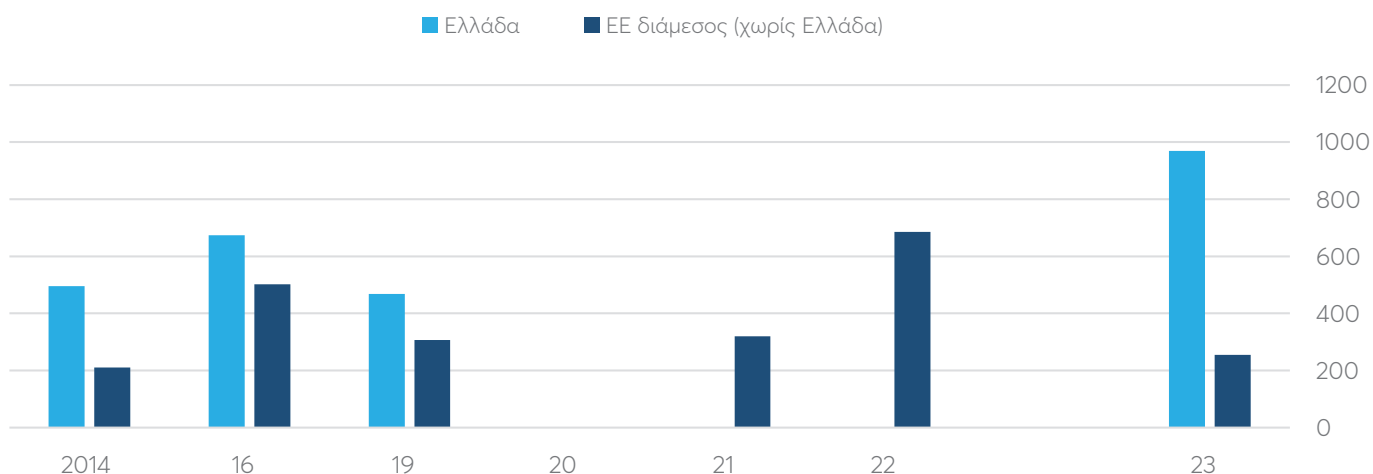
Οι καθυστερήσεις δεν περιορίζονται στις εμπορικές διαφορές, όπως φαίνεται στα Γραφήματα 3 και 4. Η μέση διάρκεια των διαδικασιών δικαστικού ελέγχου έχει σχεδόν διπλασιαστεί από το 2019 (+99,1%), παρά τη μικρή βελτίωση του 2024 (-3,8%). Παράλλη-

λα, οι υποθέσεις προστασίας καταναλωτή απαιτούν πλέον κατά μέσο όρο 1.643 ημέρες για την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, επίδοση που κατατάσσει την Ελλάδα μεταξύ των πιο αργών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γράφημα 3. Μέση διάρκεια διαδικασιών δικαστικού ελέγχου (σε ημέρες)

2019-24: +99,1%

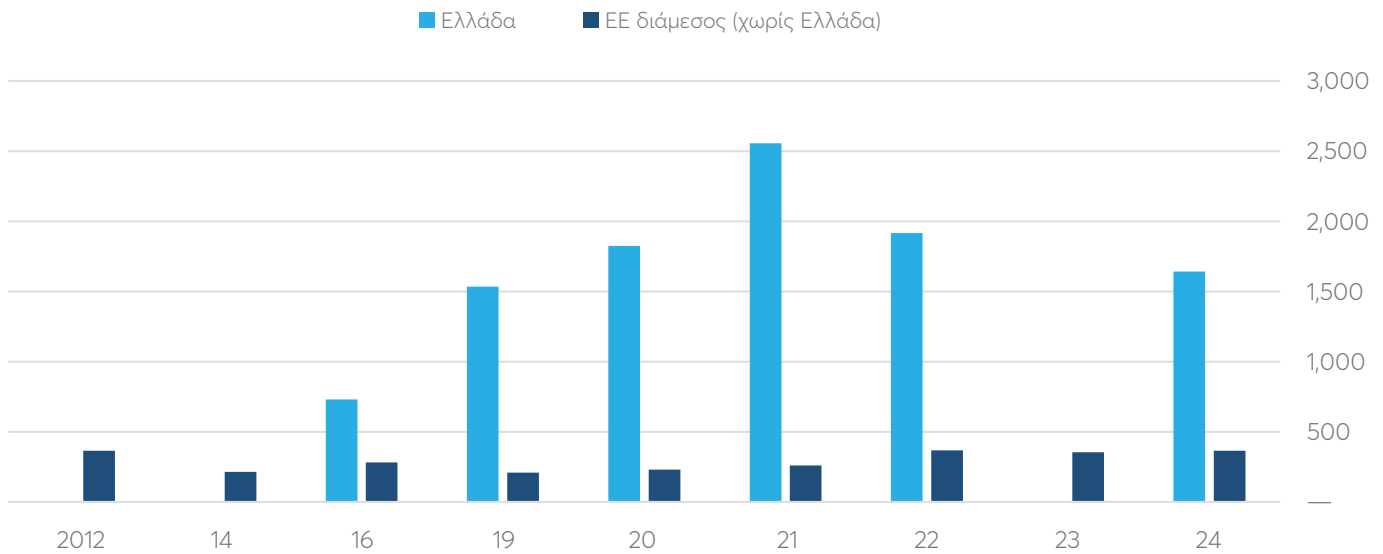
2023-24: -3,8%

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Γράφημα 4. Συγκριτική μέση διάρκεια δικαστικών υποθέσεων προστασίας καταναλωτή (σε ημέρες)

2019–24: +7,2%

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Η αδυναμία αυτή έχει άμεσες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Όσο αυξάνεται ο χρόνος επίλυσης των διαφορών, τόσο αυξάνεται η αβεβαιότητα για πολίτες και επιχειρήσεις, περιορίζεται η αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας και επιβαρύνεται το επενδυτικό περιβάλλον.

Η ικανότητα εκκαθάρισης υποθέσεων παραμένει ανεπαρκής

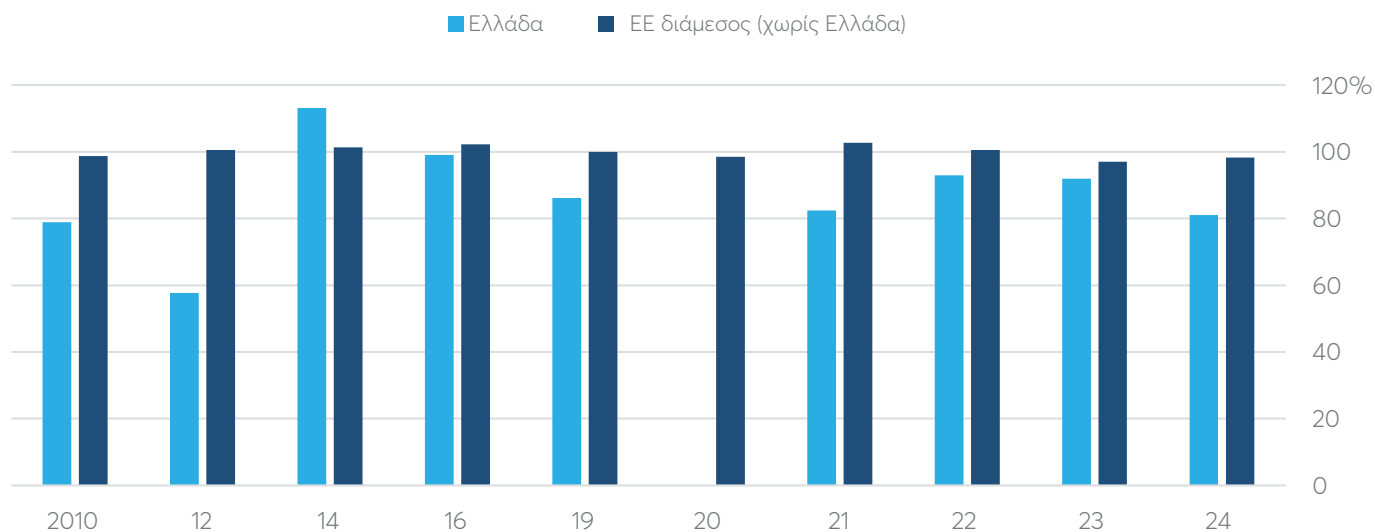
Η μεγάλη διάρκεια των διαδικασιών συνδέεται

άμεσα με τη δυσκολία του συστήματος να εκκαθαρίζει εγκαίρως τις νέες υποθέσεις.

Το ποσοστό επίλυσης εκκρεμών αστικών και εμπορικών υποθέσεων υποχώρησε περαιτέρω το 2024 (-11,8% σε σχέση με το 2023 και -5,9% σε σχέση με το 2019), γεγονός που σημαίνει ότι το δικαστικό σύστημα δεν καταφέρνει να διεκπεραιώνει όσες νέες υποθέσεις εισέρχονται σε αυτό (Γράφημα 5).

Γράφημα 5. Ποσοστό επίλυσης εκκρεμών αστικών και εμπορικών υποθέσεων (σε %)

2010-24: +2,7%
2019-24: -5,9%
2023-24: -11,8%

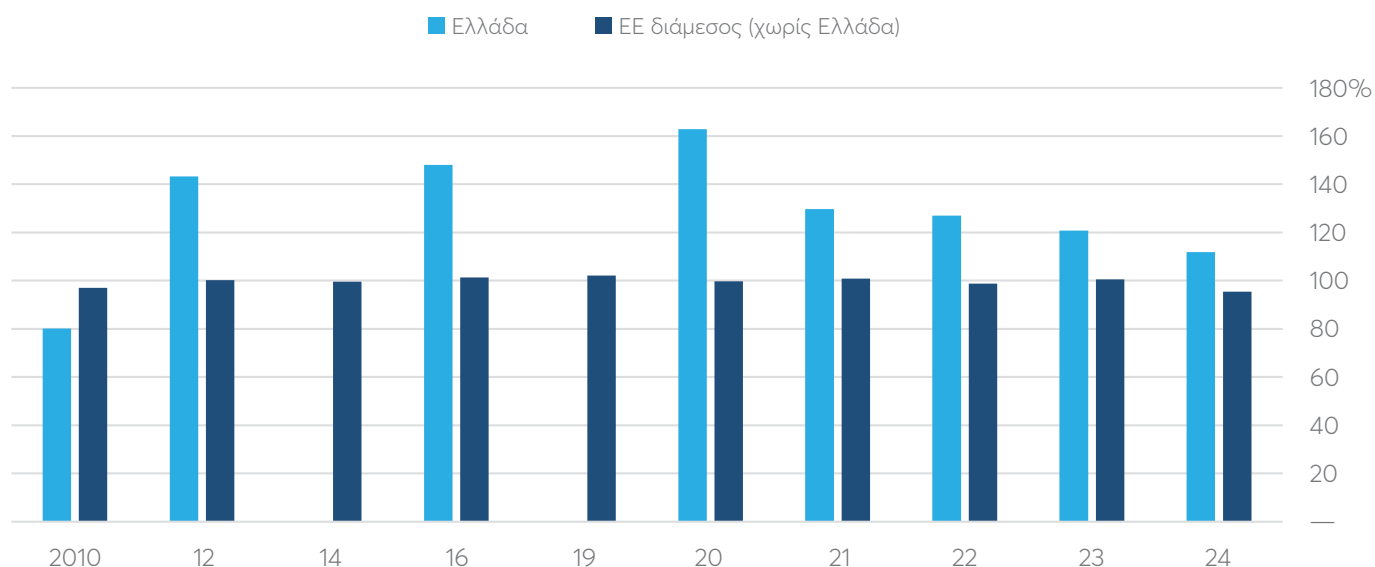
Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Αντίθετα, η εικόνα στη διοικητική δικαιοσύνη είναι αισθητά καλύτερη. Παρότι το ποσοστό επίλυσης διοικητικών υποθέσεων υποχώρησε το 2024 σε σχέση με το 2023, παραμένει σημαντικά υψηλότερο από τα επίπεδα του 2010 (+39,4%) και εξακολουθεί να βρίσκεται πάνω από το όριο του 100%, γεγονός που

υποδηλώνει ότι η διοικητική δικαιοσύνη συνεχίζει να μειώνει το απόθεμα εκκρεμών υποθέσεων (Γράφημα 6). Η διαφοροποίηση αυτή μεταξύ της επίδοσης των διοικητικών και των εμπορικών υποθέσεων αποτελεί την σημαντικότερη διαρθρωτική βελτίωση που εντοπίζεται στην παρούσα ανάλυση.

Γράφημα 6. Ποσοστό επίλυσης διοικητικών υποθέσεων (σε %)

2010-24: +39,4%
2023-24: -7,5%

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Οι καθυστερήσεις μεταφράζονται σε αυξανόμενες εκκρεμότητες

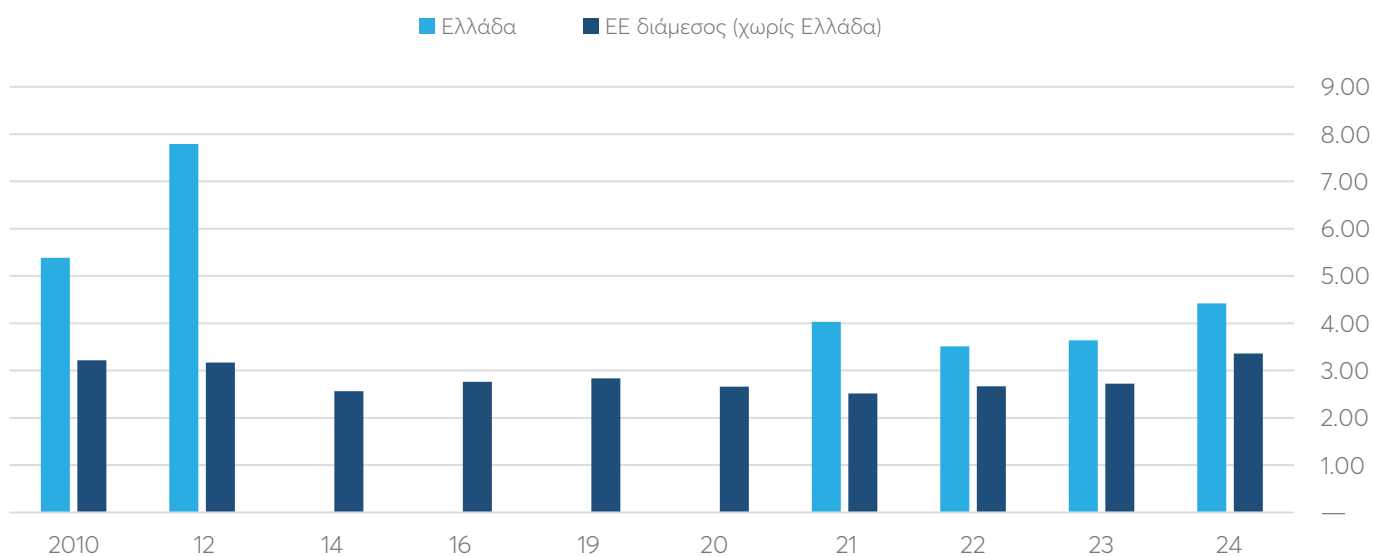
Οι δυσκολίες στην εκκαθάριση των υποθέσεων

αποτυπώνονται άμεσα στη συσσώρευση εκκρεμοτήτων. Το 2024 οι συνολικές εκκρεμείς αστικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις αυξήθηκαν κατά 21,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ανατρέποντας μέρος της πρόοδου που είχε επιτευχθεί τα προηγούμενα χρόνια (Γράφημα 7).

Γράφημα 7. Αριθμός εκκρεμών αστικών, εμπορικών, διοικητικών και άλλων υποθέσεων (ανά 100 κατοίκους)

2010–24: -17,9%

2023–24: +21,5%

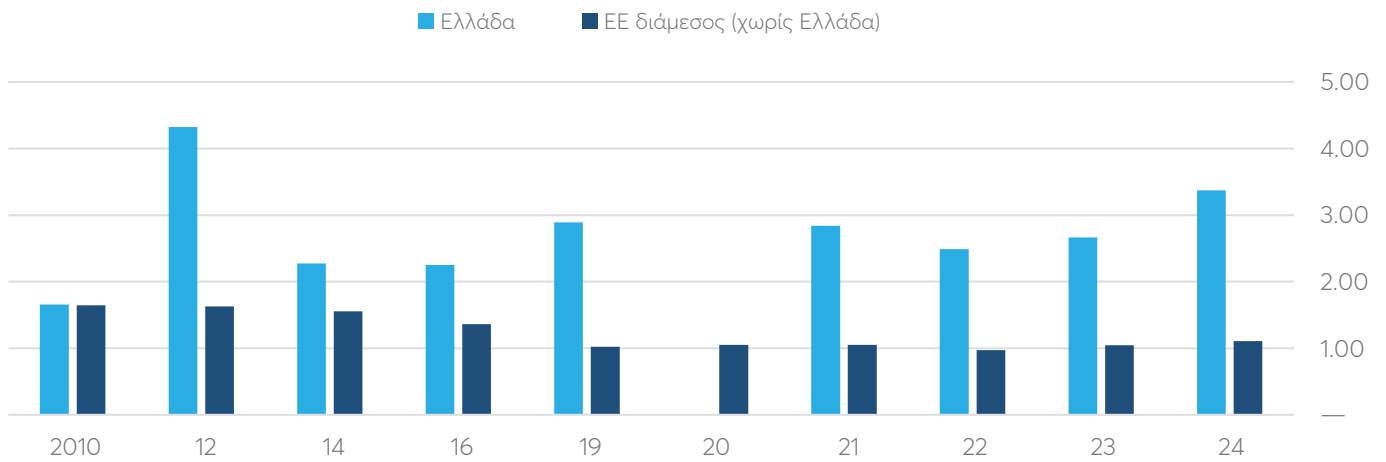
Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Ακόμη πιο ανησυχητική είναι η εικόνα στις εκκρεμείς αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Οι εκκρεμότητες αυξήθηκαν κατά 26,5% μέσα σε ένα έτος, κατά 16,5% σε σχέση με το 2019 και έχουν πλέον υπερδι-

πλασιαστεί σε σχέση με το 2010 (+103,5%). Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει ότι η εισροή νέων υποθέσεων εξακολουθεί να υπερβαίνει την ικανότητα του συστήματος να τις επιλύει (Γράφημα 8).

Γράφημα 8. Αριθμός εκκρεμών αστικών και εμπορικών υποθέσεων σε πρώτο βαθμό (ανά 100 κατοίκους)

2010–24: +103,5%
2019–24: +16,5%
2023–24: +26,5%

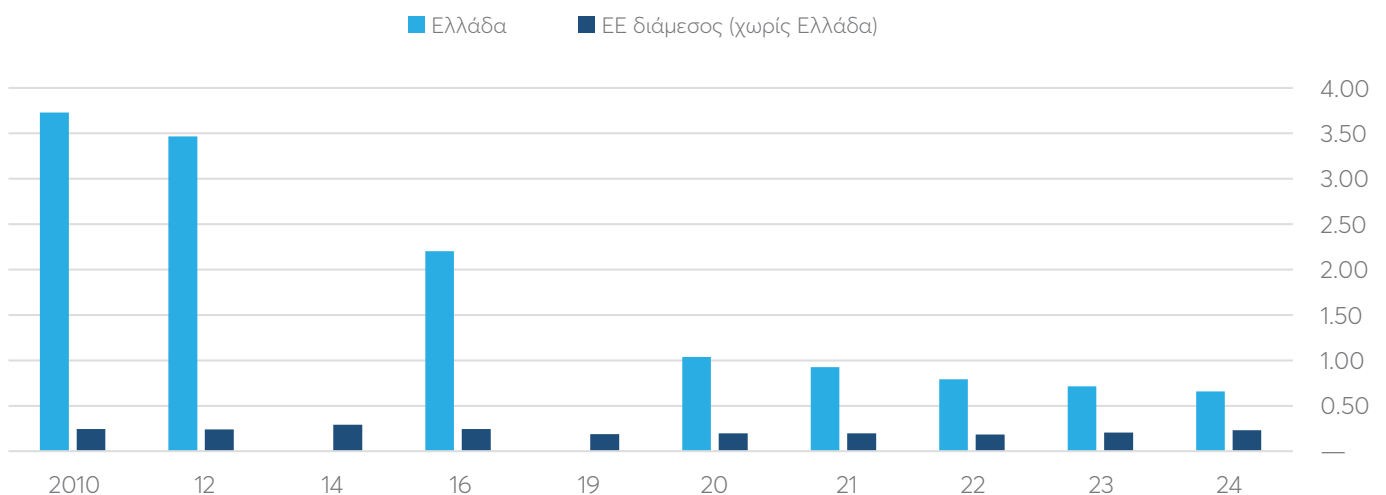
Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Αντίθετα, οι εκκρεμείς διοικητικές υποθέσεις συνεχίζουν τη μακροχρόνια καθοδική τους πορεία. Το 2024 μειώθηκαν κατά 7,9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και κατά 82,4% σε σχέση με το 2010, επι-

βεβαιώνοντας ότι οι μεταρρυθμίσεις στη διοικητική δικαιοσύνη έχουν αποδώσει μετρήσιμα αποτελέσματα (Γράφημα 9).

Γράφημα 9. Αριθμός εκκρεμών διοικητικών υποθέσεων (ανά 100 κατοίκους)

2010–24: -82,4%
2023–24: -7,9%

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

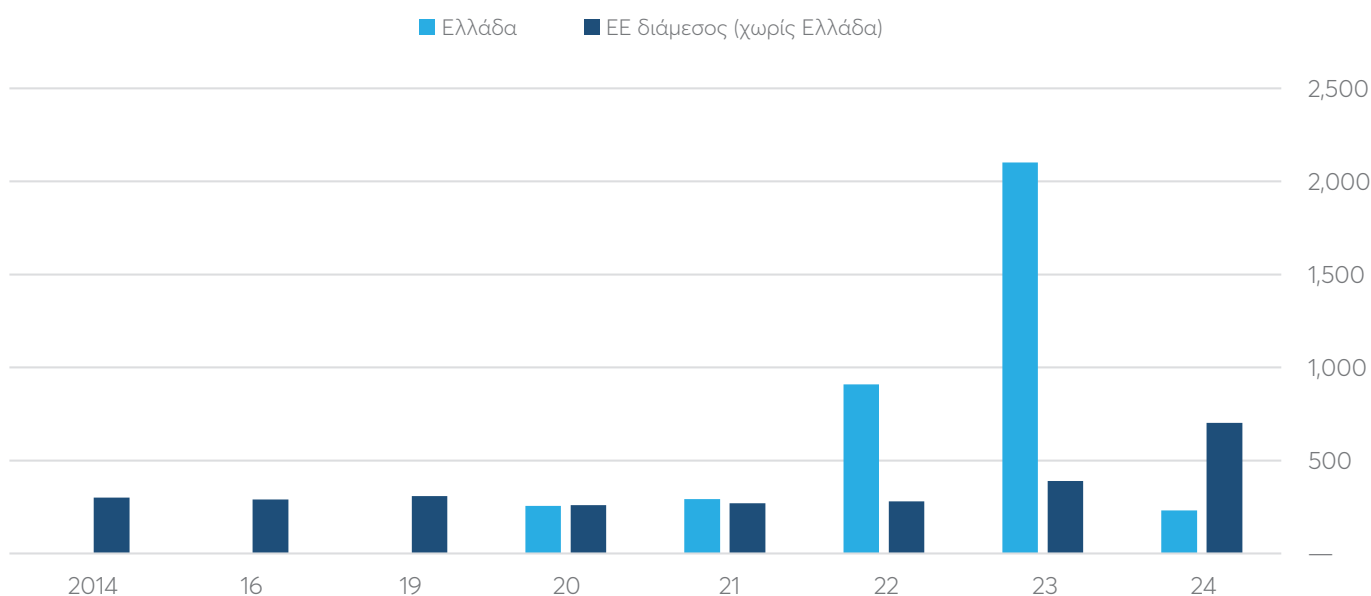
Εξειδικευμένες κατηγορίες υποθέσεων: μικτή εικόνα με βελτιώσεις και προκλήσεις

Η εικόνα στους εξειδικευμένους τομείς της δικαιοσύνης είναι περισσότερο σύνθετη. Η πιο εντυπωσιακή βελτίωση καταγράφεται στις υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, όπου η μέση διάρκεια μειώθηκε κατά 89% μέσα σε ένα έτος (Γράφημα 10).

Η εικόνα στους εξειδικευμένους τομείς της δικαιοσύνης είναι περισσότερο σύνθετη. Η πιο εντυπωσιακή βελτίωση καταγράφεται στις υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, όπου η μέση διάρκεια μειώθηκε κατά 89% μέσα σε ένα έτος (Γράφημα 10).

Γράφημα 10. Μέση διάρκεια υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων (σε ημέρες)

2023-24: -89,0%

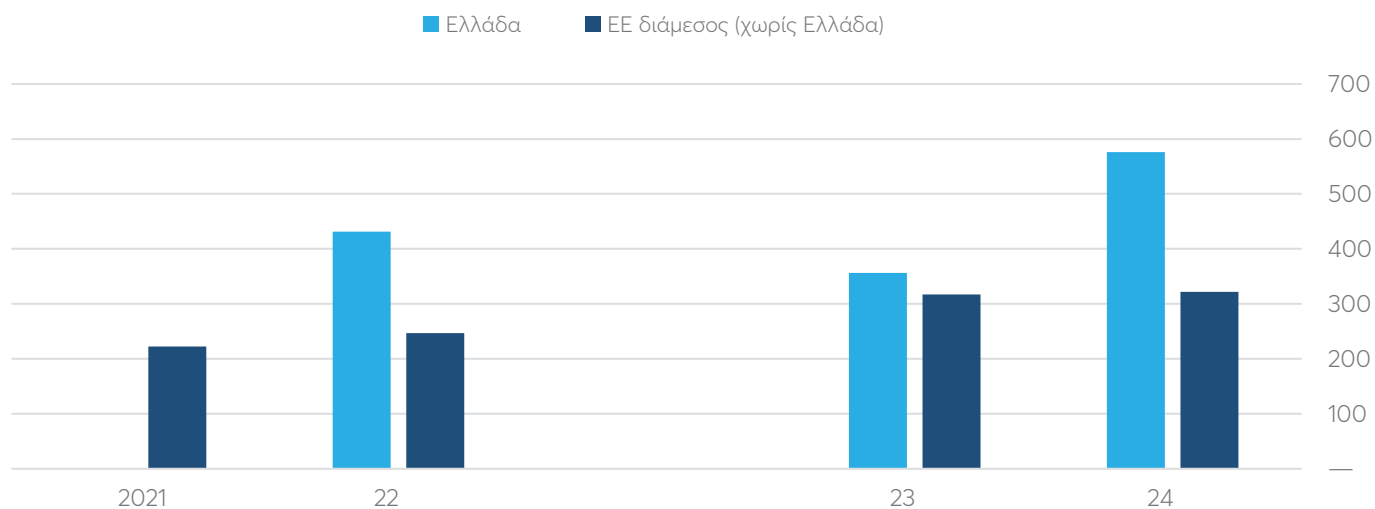
Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Αντίθετα, σημαντική επιδείνωση παρατηρείται στις υποθέσεις δωροδοκίας (+61,8%, Γράφημα 11) και στις διαδικασίες ενώπιον των αρχών ανταγωνισμού (+53,2%, Γράφημα 12). Οι εξελίξεις αυτές είναι ιδιαί-

τερα σημαντικές, καθώς αφορούν τομείς που συνδέονται άμεσα με την καταπολέμηση της διαφθοράς, την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την εμπιστοσύνη στους θεσμούς.

Γράφημα 11. Μέση διάρκεια υποθέσεων δωροδοκίας (σε ημέρες)

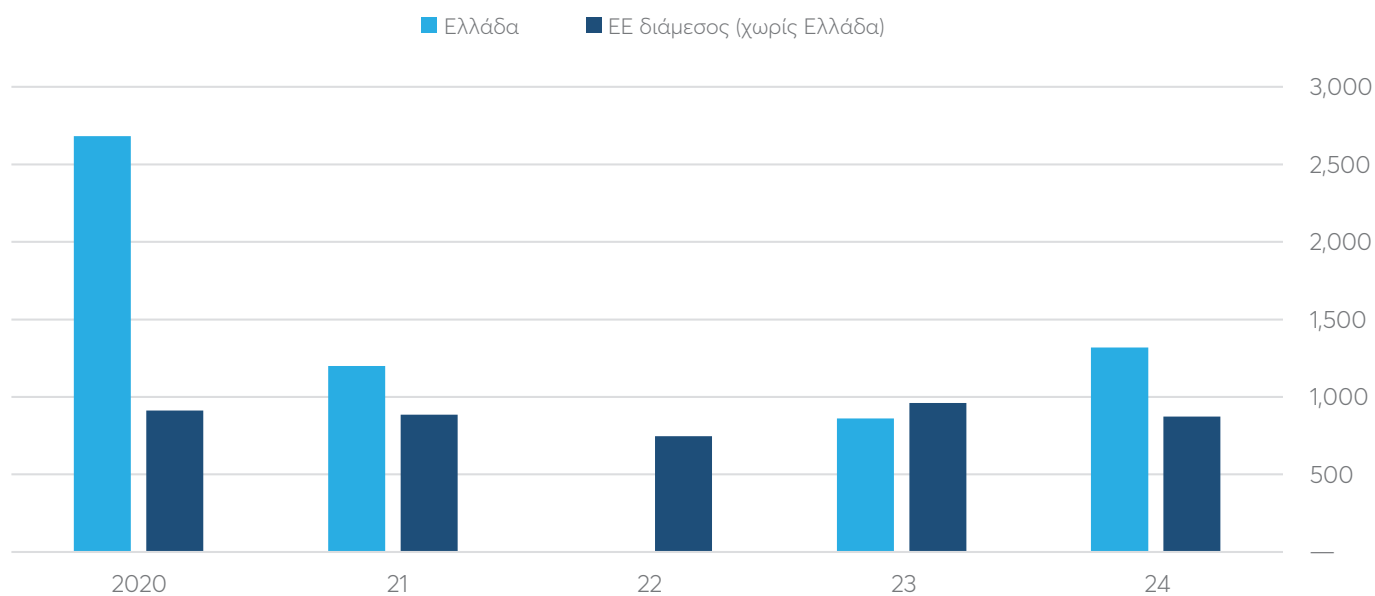
2023-24: +61,8%

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Γράφημα 12. Μέση διάρκεια διαδικασιών ενώπιον εθνικών αρχών ανταγωνισμού (σε ημέρες)

2023-24: +53,2%

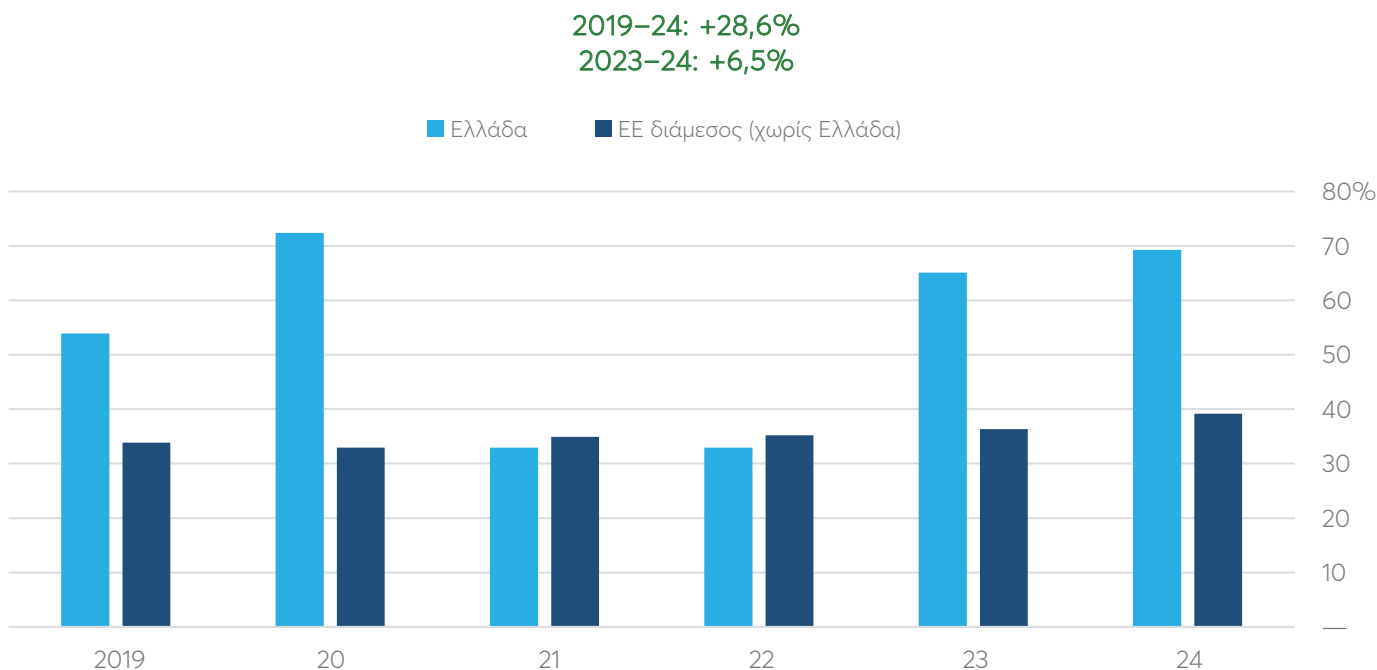
Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Η ισχυρή παρουσία γυναικών στα Ανώτατα Δικαστήρια

Ένας από τους λίγους δείκτες στους οποίους η Ελλάδα καταγράφει διαχρονικά θετική πορεία αφορά την εκπροσώπηση των γυναικών στα Ανώτατα Δικαστήρια. Όπως φαίνεται στο Γράφημα 13, το ποσοστό τους αυξήθηκε κατά 28,6% σε σχέση με το 2019 και

κατά 6,5% σε σχέση με το 2023, φθάνοντας το 69%, έναντι 39% στη διάμεσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρότι ο δείκτης αυτός δεν σχετίζεται άμεσα με την αποδοτικότητα του συστήματος, αποτελεί σημαντική ένδειξη προόδου ως προς την ισότητα εκπροσώπησης στις ανώτατες βαθμίδες της δικαιοσύνης, και την πρόσβαση των γυναικών στις ανώτερες θέσεις του δικαστικού συστήματος.

Γράφημα 13. Ποσοστό γυναικών δικαστών στα Ανώτατα Δικαστήρια

Πηγή: [EU Justice Scoreboard](#), European Commission. Ίδιοι υπολογισμοί.

Συμπεράσματα

Η εικόνα της ελληνικής δικαιοσύνης το 2024 παραμένει αντιφατική. Από τη μία πλευρά, ορισμένοι δείκτες καταγράφουν βελτίωση, ιδιαίτερα στη διοικητική δικαιοσύνη, όπου οι εκκρεμείς υποθέσεις έχουν μειωθεί σημαντικά σε σχέση με το 2010 και το ποσοστό επίλυσης παραμένει σε επίπεδα που επιτρέπουν τη σταδιακή αποσυμφόρηση των δικαστηρίων. Παράλληλα, τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία από την εφαρμογή του Νέου Δικαστικού Χάρτη και άλλων πρόσφατων μεταρρυθμίσεων δημιουργούν προσδοκίες για περαιτέρω βελτίωση τα επόμενα χρόνια.

Από την άλλη πλευρά, οι επιδόσεις της χώρας στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις εξακολουθούν να αποτελούν τη μεγαλύτερη αδυναμία του συστήματος. Ο χρόνος επίλυσης των εκκρεμών αστικών και εμπορικών διαφορών έχει σχεδόν τετραπλασιαστεί σε σχέση με το 2010, ενώ οι αντίστοιχες εκκρεμότητες έχουν υπερδιπλασιαστεί. Η εξέλιξη αυτή επιβαρύνει την ασφάλεια δικαίου, αυξάνει το κόστος των συναλλαγών και λειτουργεί αποτρεπτικά για τις επενδύσεις και την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση αναδεικνύει ακόμη πιο έντονα το μέγεθος του προβλήματος. Το 2024 ο συνολικός χρόνος επίλυσης αστικών, εμπορικών και διοικητικών υποθέσεων στην Ελλάδα ανήλθε σε 638 ημέρες, έναντι μόλις 100 ημερών στη διάμεσο της ΕΕ. Αντίστοιχα, οι υποθέσεις προστασίας καταναλωτή απαιτούν κατά μέσο όρο 1.643 ημέρες για να ολοκληρωθούν, ενώ οι εκκρεμείς αστικές και εμπορικές υποθέσεις παραμένουν πολλαπλάσιες του ευρωπαϊκού μέσου επιπέδου.

Συνολικά, τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι η ελληνική δικαιοσύνη βρίσκεται σε μια μεταβατική περίοδο. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις δημιουργούν τις προϋποθέσεις για βελτίωση, ωστόσο τα αποτελέσματά τους δεν έχουν ακόμη αποτυπωθεί πλήρως στους βασικούς δείκτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η πραγματική δοκιμασία των παρεμβάσεων θα είναι κατά πόσο θα καταφέρουν να μειώσουν διατηρήσιμα τις καθυστερήσεις και τις εκκρεμότητες, ιδίως στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις όπου εντοπίζεται το σημαντικότερο διαρθρωτικό πρόβλημα του ελληνικού δικαστικού συστήματος.

Το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών είναι η κύρια ανεξάρτητη, μη κρατική, μη κομματική φιλελεύθερη δεξαμενή σκέψης στην Ελλάδα. Έχει τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας και έδρα την Αθήνα. Το όραμά μας είναι μια Ελλάδα πρότυπο οικονομικής και κοινωνικής ελευθερίας που παρέχει στους πολίτες της τη δυνατότητα να δημιουργήσουν και να επιδιώξουν τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους. Ο σκοπός του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών είναι να αυξήσει την επιρροή των φιλελεύθερων προτάσεων και ιδεών στον δημόσιο διάλογο και την πολιτική. Το έργο του περιλαμβάνει ερευνητικά προγράμματα, εκδόσεις και εκδηλώσεις που έχουν ως επίκεντρο την αύξηση της ατομικής ελευθερίας για κάθε πολίτη.

Οι απόψεις που δημοσιεύονται στο κείμενο εκφράζουν τους συντάκτες του και όχι απαραίτητα τον οργανισμό.

ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Τζωρτζ 5, 10682, Αθήνα
Τ: +30 210 5238373

www.kefim.org

info@kefim.org

[facebook.com/kefim.org](https://www.facebook.com/kefim.org)

x.com/kefim_org

[gr.linkedin.com/company/centerforliberalstudies](https://www.linkedin.com/company/centerforliberalstudies)

[youtube.com/kefim](https://www.youtube.com/kefim)